

Дарія Кононенко

МЕРТВЯК ІДЕ НА ЗАХІД

Розділ перший

Мене називають Мертвяком. Я виліз з могили, мене називають Мертвяком. І я вже звик. Звісно, в мене є ім'я, але не кожному бруднющому ковбоєві та блохастій корові треба зі мною вітатися. У мене є стара сіра кобила, старий кольт та ще одні штани у згортку на сідлі. Мені цього вже вистачає на один перегон. Якщо ми доберемося до Абіліну, то можна буде казати про щось інше, але поки що я працюю на Фрейзера та бажаю від усього серця, щоб йому ступило в спину. Він настільки жадібний, той Фрейзер, що їсть раз на день. І нас так само годує. Ми ж не корови!

— Мертвяк! Чи ти спиш? Ми фургона загубили!

Як можна загубити фургон з припасом? Він же великий та з білим тентом! Але тепер мені треба шукати.

А небо збирається на дощ. Погано, бо мули утечуть або втопляться. Сліди наче отам, мули, підковані, четверо, ще й колія. А де Чак? Мули ж не могли самі запрягтися? Де Ед? Хто готувати буде,

я, чи що?

То наші мули подались кудись зашвидко для них. О, кастрюляка. А це мішок бобів. А це — наш бідон зі смальцем. Що таке? Ед кидав речі, щоб втекти? То не простіше випрягти мула? А ось Ед, з діркою між очей. Погано. А отут Чак. Теж мертвий, як дошки. Але тіло ще тепле. Значить, вбили недавно.

То кому ж наш фургон потрібен? Або Фрейзер? Або хтось, хто сховався тут, у пилюці, прерії, коровах. Фрейзер наймає усіляких людей, от як мене або Еда. Але ми — мілка рибка. То кому потрібен тільки фругон, а не їжа у ньому? Не індіанці, вони ніколи не відмовляться від смальця, бобів, мулів. Вони радше сплять сам фургон. Значить це... руку зводить болем, важким та довгим, як коли кістки зламані у декількох місцях.

Це — вони. Чому тут? Хоча якраз тут і зручно, немає свідків. Є куди втекти, а Фрейзер зіпсував відносини з усіма, ще й з генералом Санта-Анною на додачу. Але тепер треба не думати, а дивитись уважно, щоб не було, як тоді, коли десяток корів пішов та втопився у болоті, а ми їх шукали-шукали.

Видно тоненьку таку цівочку дима. Може, це якісь солдати, може, це індіанці. Руку роздирає, пульсує, як зуб. Ні. Все ж таки вони.

І мені цікаво, хто вони такі та що я їм зробив? Я не просив, щоб мене ховали живцем. Я їх вперше бачив. Я приїхав в місто, продав теля, купив гвіздків, поїхав додому. І зустрів отих чотирьох. Я не знаю, як їх звали, бо не питав. Але вони знали мене. Добре знали. Бо ще й покликали. Тобто хтось хотів мій скальп, добре, що не дійсно скальп на стінку причепити. Бо тоді б я постійно замерзав. Але я не знаю, чому я виліз з могили. І не вмер. Чому? Навіщо? З такими пораненнями не живуть, та й я це сам знаю, не один раз стріляв людям у живіт.

А ще я тепер дуже добре знаю, що можна довго гратися в фермера: посадити картоплю, завести корову, побудувати ферму, лякаться неврожаю, але тебе все одно наздоженуть. І усі твої сусіди, з якими ти пив у суботу, не допоможуть. Ні один. То чого варті оці залищання та підморгування у церкві та гуляння навколо ферми її батька, якщо мене ніхто не шукав навіть? Наче я не людина, а пацюк якийсь. Чого варті оті проповіді про добрих сусідів, якщо навіть не можна продати теля? То я занадто поринув в спогади, та й що доброго, як подумати, стало мені від отого копирсання в землі? Картопля не вродила, будівничий з мене не дуже вправний, бо як дощ, то тече дах у сімох місцях, а в

мене один глечик, одна миска та сковорідка. Родина? Було б добре, та не розумію я, як це люди зустрічаються? Поганенький фермер з вічним неврожаєм — не найкращий наречений чи навіть чоловік. А вмілий найманець для доброчесної дівчини якось теж не доречний.

А що це таке стирчить посеред прерії та біля нього сидить хтось незнайомий на сірому коні? А то ж наш фургон!

— Ти хто такий?

Це він мені?

— Ти глухий? Що ти тут робиш?

— А ти що робиш біля нашого фургону, ще й їжу повикидав?

— Вашого?

— Взагалі це власність старого Йенса Фрейзера, жмикрута та ранчера. Ми женемо його корів, але самі траву не їмо. Несмачно. У фургоні були Чак та Ед. Нащо їх вбивати?

— Свідки, синку. Свідки.

— Якщо ти мій батько, то до тебе таке питання: як можна пропити діряве відро?

— Що?

— Ти перший почав. Я ж не можу бути твоїм сином, бо я ж від тебе старший.

Вершник на сірому коні засопів та потягся до

зброї. Повільно, занадто повільно, щоб прийти додому та повечеряти. Я міг би його вбити навіть з заплющеними очима та маминою качалкою на пироги. Гарна качалка була, важкелезна. Та револьвер не гірше. Ось так! От тобі куля межі очі, не встанеш! А мені тепер треба усе підбирати, включно з Чаком та Едом, і пояснювати Фрейзерові, що їх хтось незнайомий ні за що ні про що убив. До речі, не зовсім незнайомий, на його коняці знайоме мені тавро: «три зірки». Я його вже бачив, на мулі одного з них.

Фрейзер був, якщо чесно, не в захваті. І звільнив мене з такими словами, що навіть мули перелякались. Ще й грошей за цей місяць не виплатив. Ну й вдався своїм доларом! Це не я фургона вкрав і боби згубив. Поки я доїхав до місця, де лежав отой мішок, його вже не було. Цікаво, хто його свиснув? Чи любить він квасолі? То хай собі їсть на здоров'я, бо це вже не моя біда!

А дощ вже крапає, треба знайти якийсь прихисток, бо ще кобила змокне, застудиться та здохне. А тут хтось взагалі живе, крім таємничого поціновувача квасолі? Я не знаю. Але я дуже добре знаю, що не треба про себе казати зайвого. Нейта вважають мертвим. Може, й мають рацію.

Куди подівся той веселун, якому покажи пальця — і радості вистачить на тиждень? Що сміявся, вбиваючи людей? Мабуть, туди ж, куди й моє ліве око, яке тепер чухається на зміну погоди. Чи може, Нейта ніколи й не було, а я завжди був тим, хто я є зараз? Бо, скільки я себе пам'ятаю, я хотів не бути тим, ким мене хотіли бачити. Батько ненавидів веселоці та пустоці? Я пофарбував сарай в клітинку, порізав сусідчину спідницю на повітряного змія, замість школи ходив рибалити, коли вже вивчився читати-писати. Нащо далі? Нащо робити те, що робить мій молодший брат? Нащо? Життя коротке. Вчора сидиш, лагодиш ковзани, гостиш лезо, змащуєш салом ремінці, а сьогодні тріснув лід, і таким чином я залишився без старшої сестри. І чого варто тепер те, що вона ніколи не тікала з школи полювати на кроликів та білок?

Батько цього не розумів. Мати — навпаки, але її розуміння було трошки не таке, бо вона чогось боялась потрапити туди, донизу. У Пекло. Пекло! Я кажу це слово і мені нічого не робиться. І ніколи не робилось від слів. Так, слова можуть вбити, але не так і не тому. я для цього маю револьвер, ще й не один, бо забрав другий у того, на сірому коні. Гарний, новий, нікельований, тільки не почищений. От хто так робить!

Якщо живеш з землі, то мусиш пантрувати худобу, плуг, поле. Якщо живеш зі зброї, то можеш сорок років не митися і не голитися, як той німець з казки, але зброя має сяяти. О, наче видно через дощ якісь дерева та наче як димар. Хоч у сараї трошки посиджу.

В будинку хтось живе, бо в мене з вікна хтось цілиться з рушниці.

— Я не бандит! В мене долар є, віддам за можливість трохи висохнути. Можу свиню зарізати чи дров нарубати.

— Та в мене тільки корова!

— То я й подоїти можу, дощ просто страшний, не бачу, куди їхати.

— Ви всі так кажете, а у моєї доньки вже шестеро онуків, на свого батька кожен схожий!

— То ви в неї спитайте, я ось тут опинився взагалі перший раз у житті та про доньку вашу тільки зараз почув.

— Едно! Едно! Йди сюди!

З вікна визирнула якась товста леді.

— Оцього не знаю.

— То мені можна десь дощ перечекати?

— Отам хлів, корову не чіпай!

Було б з-за кого так нервувати! Корова звичайна, руда, з рогами. В мене колись така була,

стоїть у стійлі та плямкає. Цікаво, чого вона не пасеться? День надворі, трава чудова. І де діти? Всі померли чи сховались, бо незнайома людина підїхала? То чим оцей дід займається? Але то мене не стосується. Дощ наче вщух, дякую за дах над головою, то й поїду собі.

А за будинком — аж шість могил, от тобі і онуки! Треба тікати, бо якось не хочеться перевіряти, чи можу я вмерти. Тоді, в власній могилі, я просто викопався нагору, як божевільний хробак. А чи вмер тоді — того не знаю. Але тепер я можу відчувати отих чотирьох, болем у шрамах на місці тих, дивом зажилих ран. Чому так? Я не втрачав свідомості, я це добре пам'ятаю.

Я просто давився кров'ю, землею, дурів від болю та чекав. Чекав, доки вони підуть, ті четверо. Я їх добре запам'ятав: і мідні бляшки на ремні одного з них, довгі вуса другого, персні на пальцях третього, якими він вибив мені зуб, і четвертого, який казав тим трьом, як мене вбивати. Міг би й нагадати, за що! Мені б легше було.

Бо як це розуміти? Я нікого не чіпаю, я не вбивав людей аж рік поспіль! Я придбав ферму, розчистив колодязь і все таке, навіть не бився ні з ким і не дражнив собаку! Хто мене знайшов? І як?

Мені ж око вибило, я трохи змінився. Так змінився, що мене моя знайома нафарбована леді не впізнала, а про родичів я вже й не кажу.

Я вже давно не з ними, що б там батько не вичитував про блудного сина з Доброї Книги, от тільки я зрозумів, що того сина удома любили та чекали, а не як мене — проклинали. І з-за чого? Я просто не пішов ні за сірих, ні за синіх, а втік у Неваду та охороняв там диліжанси. І живий та цілий, бо око мені вибили минулого року, а не тоді. І хто в вигравші? Мертвяк в вигравші! Правда, тепер моя молодша сестра навіть не вітає мене з Різдом телеграмою, але я її ніколи не любив.

О, бачу якийсь караван з трьох фургонів та солдат верхи. Це платню за два місяці везуть до форту, у такій компанії ніхто не причепиться, навіть оті. А цікаво, от мені колись казали, що взяти такий обоз дуже легко, бо солдати тікають, а не боронять гроші. Мабуть, жартували. То ж дуже весело — пожартувати з чужинця, новачка, плюнути йому в пиво, нагодувати його вареною гримучкою. До речі, вона була на смак як курка з болотяною водою. Підсолити, цибулькою затовкти — а ще такого можна? А потім якийсь розумник викликав мене на дуель за луїзіанським кодексом, на шаблях. То як мене викликали, то я маю вибрати зброю чи він? А

поки він над цим міркував, я його і застрелив. Бо я той кодекс зроду не читав, дуелі у Луїзіані заборонені вже, то він мені спокійно міг набрехати. Та й йому на користь пішло, вже нікого не чіпав, у земельці догнивав.

Розділ другий

А ось і місто. Можна або помитися, або побитися. Бо на обидві дії у мене грошей не вистачить. А тепер треба дивитись, де тут можна щось зробити: отам салун, далеко від мене, поруч — похоронне бюро, біля якого сидить білий пес, далі чиїсь будинки, а ліворуч по вулиці — стайня. Треба десь узяти грошей, купити когось кращого, чим моя кобила. За станею — начебто контора шерифа, знов будинки.

Цікаво, скільки тут живе убивць, гвалтівників, злочинців? Скільки тут живе таких, як я, фарбованих леопардів? Але місто таке, охайненьке. Аж два дерева росте, тротуар дерев'яний. По ньому якась жіночка йде, у чіпку біленькому, що років сто як немодний. Біля салуну коні стоять. Що ж його зробити? О, собака на перехожого гавкне — піду помиюся, а не гавкне — то дам комусь в зуби з носака. Собака узяла та й пішла кудись за будинок. Тю.